

Calle Karlsson
Stabschef
Calle.Karlsson@Trelleborg.se
0410-73 39 35

Utredning av förslag från Moderaterna och Kristdemokraterna om Skolskjuts över kommungränsen

Sammanfattning

Vid sammanträde den 15 september 2021 (BIN 2021-09-15, § 136) beslutade bildningsnämnden i ärende avseende förslag till bildningsnämnden från Moderaterna och Kristdemokraterna genom Lars Mikkela (M) om Skolskjuts över kommungränsen

att bildningsnämnden ger bildningsförvaltningen i uppdrag att skyndsamt utreda hur skolskjutsreglementet kan utformas för att inte göra skillnad om eleverna väljer fristående och kommunala skolor i andra kommuner

att i utredningen visa på effekter av olika sätt att beräkna jämförelsekostnad och andra eventuella effekter

att återkomma till bildningsnämnden senast i december 2021.

Bildningsförvaltningens utredning av förslaget föreligger.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Utredning av förslag från Moderaterna och Kristdemokraterna genom Lars Mikkela (M) om Skolskjuts över kommungränsen (daterad 2021-11-24)

Protokollsutdrag BIN 2021-09-15, 136 – Förslag till bildningsnämnden från Moderaterna och Kristdemokraterna genom Lars Mikkela (M) om Skolskjuts över kommungränsen

Förslag till bildningsnämnden från Moderater och Krisdemokrater – Skolskjuts över kommungränsen

Skolskjutsreglemente för Trelleborgs kommun (reviderat 2021-07-26)

Bildningsförvaltningen

E-post bildningsforvaltningen@trelleborg.se

Webb www.trelleborg.se

Besöksadress Henry Dunkers gata 1

Postadress Box 79, 231 21
Trelleborg

Telefon 0410-73 30 00

Fakturaadress

Box 173, 231 23 Trelleborg

Org.nr 212000-1199

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Bildningsförvaltningen föreslår bildningsnämnden besluta

att godkänna förvaltningens utredning av förslag från Moderaterna och Kristdemokraterna om Skolskjuts över kommungränsen

att skicka beslutet, tillsammans med tjänsteskrivelse/utredning och övriga beslutsunderlag i ärendet, till kommunstyrelsen för kännedom.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Vid sammanträde den 15 september 2021 (BIN 2021-09-15, § 136) beslutade bildningsnämnden i ärende avseende förslag till bildningsnämnden från Moderaterna och Kristdemokraterna genom Lars Mikkela (M) om Skolskjuts över kommungränsen

att bildningsnämnden ger bildningsförvaltningen i uppdrag att skyndsamt utreda hur skolskjutsreglementet kan utformas för att inte göra skillnad om eleverna väljer fristående och kommunala skolor i andra kommuner

att i utredningen visa på effekter av olika sätt att beräkna jämförelsekostnad och andra eventuella effekter

att återkomma till bildningsnämnden senast i december 2021.

Förslaget från Moderaterna och Kristdemokraterna lyder enligt följande:

*"Förslag till Bildningsnämnden från Moderater och Kristdemokrater
Skolskjuts över kommungränsen*

Bakgrund

Det finns elever som av olika anledningar, tex kortare avstånd hemifrån, väljer skola i en grannkommun.

Skolskjutsreglementet hanterar om en elev valt och behöver skolskjuts till en skola i en annan kommun.

Principen är att det kan beviljas om det inte blir dyrare än om eleven valt en skola i Trelleborgs kommun.

Det har framkommit att det tolkas olika om det är en friskola eller en kommunal skola och frågor om vilken kostnad som det skall jämföras med.

Därför vill vi att förvaltningen skyndsamt utreder hur skolskjutsreglementet behöver utformas för att möjliggöra skolskjuts/-transport på lika villkor om en elev väljer skola i en grannkommun.

En grundförutsättning ska även fortsättningsvis vara att det inte ska bli dyrare än om eleven valt en skola i Trelleborgs kommun.

Moderaterna och Kristdemokraterna föreslår

att Bildningsnämnden ger bildningsförvaltningen i uppdrag att skyndsamt utreda hur skolskjutsreglementet kan utformas för att inte göra skillnad om eleverna väljer fristående och kommunala skolor i andra kommuner,

att i utredningen visa på effekter av olika sätt att beräkna jämförelsekostnad och andra eventuella effekter, samt

att återkomma till Bildningsnämnden senast i november 2021.

*Lars Mikkela(M), Maxine Jönsson(M), Isac Rubin(M), Mona Palotai(M),
Ann Lundström(KD), Mikael Rinholdt(KD)"*

Bildningsförvaltningens utredning

Skolskjuts enligt skollagen

Enligt skollagen gäller att elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, dvs. i praktiken om det kan ske utan merkostnad för kommunen jämfört med om eleven hade gått i den skolenhet där kommunen hade placerat eleven, ska kommunen dock även anordna skolskjuts i dessa fall. Av skollagen framgår vidare att rätten till skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska och ekonomiska svårigheter, omfattar elever som väljer en fristående skola *inom kommunen*. Någon motsvarande rätt till skolskjuts för elever som väljer en fristående skola *utanför kommunen* finns inte.

Ovan betyder att kommunen ska anordna skolskjuts för elever som väljer en kommunal skola i annan kommun, om det inte innebär någon merkostnad för kommunen jämfört med om eleven hade gått i den skola där kommunen annars skulle ha placerat dem. Motsvarande gäller *inte* för elever som väljer en fristående skola i annan kommun.

Skoltransport enligt lokalt politiskt beslut

Av Skolskjutsreglemente för Trelleborgs kommun framgår det att i Trelleborgs kommun erbjuds alla elever som väljer en kommunal eller fristående grundskola inom Trelleborgs kommun *skoltransport*, det vill säga transport till och från skolan, enligt samma kriterier och villkor som gäller för de elever som omfattas av rätten till skolskjuts enligt gällande lagstiftning och praxis.

Detta innebär att elever som väljer en annan skola *inom kommunen* än den där kommunen annars skulle ha placerat dem, och inte beviljas *skolskjuts* eftersom det skulle innebära en merkostnad för kommunen jämfört med om eleverna hade gått på den skola där kommunen annars skulle ha placerat dem, istället kan beviljas motsvarande *skoltransport*.

Erbjudandet om skoltransport för elever som väljer en annan kommunal eller fristående skola och inte har rätt till skolskjuts enligt skollagen, gäller alltså bara *inom kommunen*. Det innebär att möjligheten till transport till och från skolan vid val av skola i annan kommun, är begränsad till vad som gäller för skolskjuts enligt skollagen (se ovan).

Ungdomsbiljetter till elever i årskurs 7-9

Från och med läsåret 2021/2022 erbjuds elever i årskurs 7-9 (samt gymnasiet) *Ungdomsbiljetter* för resa med Skånetrafiken. De elever som väljer en skola i annan kommun och som kan resa med kollektivtrafiken till och från skolan, har alltså redan möjlighet att göra det utan att behöva göra någon ansökan om

skolskjuts/skoltransport. Ungdomsbiljetten skickas hem till elever i de aktuella ålderskategorierna.

Alternativ för eventuellt införande av utökad rätt till transport över kommungränsen

En eventuell utökad möjlighet till transport till och från skolan för elever som väljer skola i annan kommun, skulle definitionsmässigt inte utgöra skolskjuts eftersom begreppet *skolskjuts* definieras genom skollagens bestämmelser. Bildningsförvaltningen föreslår därvid att en sådan utökad möjlighet, utöver vad som gäller enligt skollagen, genomförs som en utökning av erbjudandet om *skoltransport* enligt kommunens skolskjutsreglemente. Erbjudandet om skoltransport skulle i så fall omfatta transporter *inom kommunen* (det som redan erbjuds) och transporter till och från skola i annan kommun enligt vissa givna förutsättningar.

Bildningsförvaltningen har undersökt tre olika alternativ.

Alternativ 1. - Likställa val av fristående skola i annan kommun med val av kommunal skola i annan kommun enligt skollagen

Det första alternativet är att likställa val av fristående skola i annan kommun med vad som gäller för skolskjuts vid val av en kommunal skola i annan kommun enligt skollagen. I dessa fall ska alltså transport erbjudas om det kan ske utan merkostnad för kommunen jämfört med om eleven hade gått i den skolenhet där kommunen hade placerat eleven.

I dagsläget finns det tre elever som har fått beslut om skolskjuts till annan kommuns grundskola eftersom det inte innebär någon merkostnad för kommunen jämfört med om de hade gått på den skola där kommunen annars hade placerat dem. I samtliga fall rör det sig om att eleverna har erhållit en *Skolbiljett* för resa med Skånetrafiken. Eftersom eleverna går i högstadiet erhåller de dock istället, från och med innevarande läsår, en *Ungdomsbiljett* enligt beslut i kommunstyrelsen.

Vid en ev. utökning av erbjudandet om skoltransport enligt *alternativ 1*, bedömer bildningsförvaltningen att det skulle kunna innebära en fördubbling av antalet elever som erbjuds transport till och från skola i annan kommun. Vid ett antagande att det skulle röra sig om ca fem elever som erhåller en *Skolbiljett* för resa med Skånetrafiken, till en kostnad om 4 600 kr per elev och läsår, skulle den totala kostnaden uppgå till ca 20-25 tkr per år.

Alternativ 2. – Erbjuda transport till fristående skola och kommunal skola i annan kommun med begränsning utifrån genomsnittskostnaden för skolskjuts/skoltransport för samtliga elever i grundskolan

Det andra alternativet skulle innebära att transport till och från skola i annan kommun erbjuds med begränsning utifrån den genomsnittliga kostnaden för skolskjuts/skoltransport för samtliga elever i grundskolan. Detta erbjudande skulle i så fall behöva omfatta val av både fristående och kommunal skola i annan kommun, för att inriktningen att inte göra skillnad på val av fristående eller kommunala skola i annan kommun ska uppnås.

Den totala kostnaden för skolskjuts och skoltransporter, med skolbuss, linjetrafik och taxi, uppgick år 2020 till 17 692 tkr. Fördelat på de 1 255 elever som omfattades av någon typ av transport, blir den genomsnittliga årliga kostnaden ca 14 tkr/elev.

Kommunens skolbussar kör inte utanför kommunen. De typer av transporter som kan bli aktuella för transport över kommungränsen är således resa med Skånetrafiken eller transport med taxi. Baserat på de priser som gäller enligt nuvarande taxi-avtal, med antagande att eleven ska åka i egen bil både till och från skolan varje dag, så finns det ingen skola i annan kommun som ligger så nära att den årliga kostnaden för transporten skulle understiga 14 tkr/år. Bara en resa på 1 km med taxi, till och från skolan, 178 skoldagar per år, kostar ca 18 tkr/år. Det blir därav inte aktuellt att erbjuda transport med taxi i det här alternativet. Däremot understiger kostnaden för ett busskort, i det här fallet en *Skolbiljett* för resa med Skånetrafiken, den genomsnittliga kostnaden för skolskjuts/skoltransport om ca 14 tkr/år. Det som skulle kunna bli aktuellt att erbjuda enligt detta alternativ, är alltså en *Skolbiljett* för resa med Skånetrafiken till de elever som kan åka med kollektivtrafiken till och från skolan.

Resan med kollektivtrafiken kan enligt skolskjutsreglementet ske från och med årskurs 4 och uppåt. Eftersom barn mognar i olika takt kan dock andra bedömningar göras i enskilda fall, och busskort kan även delas ut till elever i årskurs F-3 efter samråd med vårdnadshavare. För att underlätta hanteringen/administrationen anser bildningsförvaltningen att ett erbjudande enligt detta alternativ skulle begränsas till att gälla elever i årskurs 4-6. Elever i årskurs 7-9 erhåller redan en *Ungdomsbiljett* som de kan använda för resa till och från skolan (se ovan).

Bildningsförvaltningen har utifrån hur det ser ut idag undersökt hur många elever som skulle omfattas av ett erbjudande enligt detta alternativ, dvs. att elever i årskurs 4-6 som väljer en fristående eller kommunal skola i annan kommun kan erhålla en *Skolbiljett* för resa med Skånetrafiken till och från skolan. Det finns i dagsläget 56 elever som går i årskurs 4-6 i annan kommun. Bildningsförvaltningen har gjort en översiktlig bedömning och bedömer att det kan röra sig om ca 25-30 elever som kan resa med Skånetrafiken till och från skolan. Den totala kostnaden för Skolbiljetter till dessa elever skulle då bli i storleksordningen ca 100-150 tkr per år.

Alternativ 3. – Erbjuder transport till fristående skola och kommunal skola i annan kommun med begränsning utifrån hur elever idag erbjuds skoltransport inom kommunen

Det tredje alternativet skulle innebära att transport till och från skola i annan kommun erbjuds med begränsning utifrån hur elever idag erbjuds skoltransport inom kommunen. Även det här alternativet skulle i så fall behöva omfatta val av både fristående och kommunal skola i annan kommun.

De transporter som kostar mest för kommunen är de som utförs med taxi. Bland de elever som inte har rätt till skolskjuts men som har beviljats skoltransport inom kommunen, har den elev som åker längst med taxi ca 24 km mellan hemmet och skolan. Det tredje alternativet skulle med den utgångspunkten innebära möjlighet

att bevilja skoltransport med taxi till och från skola i annan kommun, med begränsningen att avståndet mellan hemmet och skolan får vara max 24 km. Den totala årliga kostnaden för en elev som dagligen åker den sträckan till och från skolan i egen taxibil är ca 64 tkr.

I grunden skulle även det tredje alternativet innebära samma erbjudande om Skolbiljett för resa med Skånetrafiken för elever i årskurs 4-6, som i alternativ 2, dvs. elever som beviljas skoltransport till skola i annan kommun ska i första hand resa med Skånetrafiken om det är möjligt. Elever i årskurs 7-9 kan även i det här fallet resa med Skånetrafiken med sina *Ungdomsbiljetter*. Elever i årskurs 4-6, och kanske i något fall yngre elever efter samråd med vårdnadshavare, erhåller en *Skolbiljett* för resa med Skånetrafiken. För elever i årskurs F-3 och för elever i årskurs 4-9 som inte kan resa med kollektivtrafiken till och från skolan, skulle transport med taxi kunna beviljas om avståndet mellan hemmet och skolan inte överstiger 24 km.

Även i det här alternativet skulle alltså kostnaden för Skolbiljetter bli i storleksordningen 100-150 tkr (se alternativ 2). Bildningsförvaltningen har därutöver, utifrån hur det ser ut idag, undersökt hur många elever som skulle omfattas av möjligheten att beviljas transport med taxi. Av totalt 210 elever som går i grundskola i annan kommun har 154 elever ett avstånd mellan hemmet och skolan som uppgår till max 24 km. Dessa elever har i snitt 13 km mellan hemmet och skolan. Kostnaden för en elev att resa det avståndet i egen bil, tur och retur till skolan, 178 skoldagar per år, uppgår till ca 42 500 kr per år. Multiplikerat med 154 elever skulle kostnaden bli ca 6 500 tkr per år. Det är inte möjligt, utan att göra en väldigt omfattande utredning, att exakt beräkna i vilken utsträckning samåkning skulle kunna ske eller exakt hur många som kan åka med Skånetrafiken till och från skolan. Bildningsförvaltningen gör bedömningen att det kan vara rimligt att halvera kostnaden för att ta hänsyn till samåkningsmöjligheter och möjlighet till resa med kollektivtrafiken. Den totala kostnaden för detta alternativ skulle då bli i storleksordningen 3-3,5 mnkr per år.

Ökad administration och andra konsekvenser

Oavsett vilket alternativ som eventuellt genomförs så skulle en utökad möjlighet till skoltransport över kommungränsen innebära ökad administration för bildningsförvaltningen. Precis som när det gäller skoltransport *inom kommunen* idag så behöver det både fattas ett beslut om avslag på skolskjuts enligt skollagen samt ett beslut där skoltransport enligt det lokala politiska beslutet beviljas eller avslås. För de elever som beviljas skoltransport ska transporten planeras, antingen med kollektivtrafik där eleven ska erhålla sin Skolbiljett, eller med taxi som ska beställas och följas upp etc. *Alternativ 1* skulle innebära minst ökad administration och *alternativ 3* mest ökad administration. I det här sammanhanget kan också framhållas att skolskjutsverksamheten arbetar aktivt med ambitionen att automatisera beslutsprocessen kring skolskjuts/skoltransport. Alla förändringar i regelverket som ökar komplexiteten i beslutsfattandet, ex. genom att utöka möjligheterna att erbjudas skoltransport enligt vissa kriterier, riskerar att försvåra detta arbete.

Bildningsförvaltningen ser vidare en risk att elever i ökad utsträckning väljer en grundskola i annan kommun. Kostnaderna för ersättning till skolor i annan kommun kommer då att öka, utan motsvarande kostnadsminskning i den egna verksamheten som sannolikt står kvar med samma lokalkostnader och lika många klasser som ska undervisas.

Sammanfattning av föreslagna alternativ

Nedan sammanfattas de tre föreslagna alternativen för utökning av kommunens erbjudande om skoltransporter vid val av skola i annan kommun.

Tabell 1 – Sammanfattning av föreslagna alternativ

Alternativ	Transporter	Uppskattad kostnad
Alternativ 1. - Likställa val av fristående skola i annan kommun med val av kommunal skola i annan kommun enligt skollagen.	Innebär att även elever som väljer en fristående skola i annan kommun kan erbjudas transport om det inte innebär någon merkostnad för kommunen. Det handlar sannolikt om ett fåtal elever som kan erhålla en <i>Skolbiljett</i> för resa med Skånetrafiken.	Bildningsförvaltningen bedömer att det kan röra sig om ca 5 elever till en total årlig kostnad om ca 20-25 tkr.
Alternativ 2. – Erbjuder transport till fristående skola och kommunal skola i annan kommun med begränsning utifrån genomsnittskostnaden för skolskjuts/skoltransport för samtliga elever i grundskolan	Innebär att elever i årskurs 4-6 som har valt skola i annan kommun erbjuds en <i>Skolbiljett</i> för resa med Skånetrafiken. Elever i årskurs 7-9 erhåller redan <i>Ungdomsbiljetter</i> enligt beslut i kommunstyrelsen.	Bildningsförvaltningen bedömer att det kan röra sig om ca 25-30 elever som kan resa med Skånetrafiken till och från skola i annan kommun, till en total årlig kostnad i storleksordningen ca 100-150 tkr.
Alternativ 3. – Erbjuder transport till fristående skola och kommunal skola i annan kommun med begränsning utifrån hur elever idag erbjuds skoltransport inom kommunen	Innebär samma erbjudande som alternativ 2, med tillägget att elever i årskurs F-3 samt elever i årskurs 4-9 som inte kan resa med Skånetrafiken till och från skolan kan beviljas transport med taxi om deras avstånd mellan hemmet och skolan är maximalt 24 km.	Detta alternativ innebär omfattande taxitransporter till skolor i annan kommun. Bildningsförvaltningen bedömer att den totala årliga kostnaden kan uppgå till i storleksordningen ca 3-3,5 mnkr.

Utöver de kostnader som redovisas i ovan tabell tillkommer kostnader för ökad administration, samt ökade kostnader för ersättning till skolor i annan kommun som inte motsvaras av motsvarande kostnadsminskningar i den egna verksamheten.